

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘
ใจนี้เลิศได้ด้วยกันถ้าทำให้เลิศ

ก่อนจึงหัน

ใครไม่เคยภาวนา ตั้งแต่วันเกิดมาไม่เคยภาวนา เขียบหัวของวิเศษไปนะ ใจนี้วิเศษที่สุด เวลานี้มูตรคุณกำลังครอบมันไว้ มองหาของวิเศษไม่เจอ ใจนี้ที่เลิศเหลือสุดยอด ในสามแดนโลกธาตุนี้คือใจดวงนี้เอง เมื่อได้รับการอบรมหรือชักฟอกความสกปรกที่เป็นเหมือนมูตรคุณนั้นแหละ นั่นแหละคือกิเลส ชักฟอกอันนี้ออกได้มากน้อยเพียงไร จะเห็นความสว่างงามของใจขึ้นโดยลำดับ ชักฟอกได้เต็มที่ จำหมดครอบโลกธาตุ จิตดวงนี้นะ

พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่าน คือท่านผู้จิตครอบโลกธาตุ เรียกว่าเป็นธรรมชาติจากการอบรมภาวนาให้พากันทำ ใจมีอยู่กับทุกคน ของวิเศษคือใจมีอยู่กับทุกคน มูตรคุณมันครอบงำอยู่ทั่วไปในสัตว์โลก ครอบที่ดวงใจนั้นแหละ ให้พากันเปิดออก ๆ ให้ได้เห็นเสียที่พระพุทธเจ้า มีแต่กิเลสมันมาหลอกพระพุทธเจ้าก็ไม่มี พระพุทธเจ้าก็ไม่ประเสริฐ พระพุทธเจ้าหลอกวงโลก ที่เป็นของจริงทั่วโลกนั้นคือกิเลส นี่ละกิเลสมันยอตัวของมัน เรื่องกิเลสชอบยอตวนะ ยอทั้งนั้น ๆ กิเลส ธรรมท่านไม่ยอ ดูประจักษ์ในตัวเอง ใครจะว่าอะไรก็ตาม ธรรมชาตินี้สว่างมออยู่นั้น ไม่ขึ้นอยู่กับใคร ความเย็นยอสรรเสริญ ตินินินทา เข้าไม่ถึงจิตดวงนี้

กิเลสมันชอบยอ ไปที่ไหนให้ยอ ๆ เราจะยกนิทานอันหนึ่งย่อ ๆ มาให้ฟัง หมาตัวหนึ่งเขาเลี้ยงไว้ที่กรุงเทพ เขานิมนต์เราไปฉนในบ้านเขา ตัวอ้วน ๆ เตี้ย ๆ หูตูป ๆ น่ารัก รู้ภาษาคนได้ดีด้วย เขาบอกว่าหมาตัวนี้มันรู้ภาษาคนได้ดี บอกให้ลงน้ำก็ได้ บอกให้ไปไหนได้หมด บอกให้ลงน้ำหาปลาก็ได้ มันมีสระเล็ก ๆ อันหนึ่งอยู่ที่หน้าบ้านเขา พอบอกให้ลงน้ำหาปลาได้ เขาโดดปั้งเลยจะลงน้ำหาปลา โหย พุดเฉย ๆ ไม่ได้ให้ลงละ กลับมาเสีย เขาก็กลับมา

นี่เราพุดถึงเรื่องความชอบยอ จนกระทั่งสัตว์ก็ชอบยอ พอพุดอย่างนี้เขาดีใจ ๆ สุดท้ายเขาก็ตบท้ายว่า ไอ้บ้า ว่างั้นนะ พุดเบา ๆ ว่าไอ้บ้า เหม่อ ๆ ขึ้นเลย คือเขาไม่ชอบเหม่อ ๆ ขึ้นเลย นี่เข้าใจไหมกิเลส มันอยู่ตรงไหนมันชอบอย่างนั้นละจำเอา มันอยู่ในหัวใจทุกคนนั้นแหละ เลขขนาดไหนถ้าเขาว่าชั่ว เหม่อ ๆ ถ้าเขาว่าดีนี่ โหย ครึ้มในใจ จำเอานะ กิเลสชอบยอ ยกขึ้นสูงจรดเมฆมันก็ไปเหม็นอยู่กับเมฆนั้นแหละ มูตรคุณมันของดีที่ไหน ยกขึ้นเท่าไรมันก็เหม็นขึ้นเท่านั้น กิเลสนี้ยกขึ้นเท่าไรมันก็เป็นกิเลส พากันจำเอา

ให้พากันอบรมจิตตภาวนา ท่านทั้งหลายอยากเห็นความเลิศเลอของตัวเอง ไม่ต้องไปถามหาใครเลยละ ถ้าลงได้เจอที่ใจแล้วอะไรมันจะปล่อยของมัน ๆ ไปหมด ที่เราติดพันมาตั้งแต่ตั้งเดิมไม่ว่าเขาว่าเราทั่วโลกดินแดน ติดกันทั้งนั้น กิเลสพาให้ติด พอธรรมแทรกเข้าไปปั๊บมันจะเริ่มปล่อยวาง ๆ เพราะไม่มีอะไรเหมือนธรรม ถ้าว่ารสชาติก็ไม่มีอะไรเหมือนธรรม ปล่อยวางเป็นลำดับ ๆ ชำระได้มากเท่าไรยิ่งปล่อยสิ่งภายนอกที่หนักอึ้งนั้นออกมากโดยลำดับ จนกระทั่งชำระให้บริสุทธิ์เต็มเหนี่ยวแล้วนั้นจำเลยที่เดียว ไม่เอาอะไรทั้งนั้น เรียกว่าพอ นั้นละพระนิพพานแปลว่าเมืองพอก็ได้ พออยู่ที่ใจ

ใจนี้เลิศได้ด้วยกัน ไม่มีเพศหญิงเพศชาย เลิศได้ถ้าทำให้เลิศ ทำให้เลวเลวได้ด้วยกัน พากันจดจำเอานะ ศาสนาพระพุทธเจ้ากระเทือนโลกมาตั้ง ๒๕๐๐ ปี พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปไม่ได้ก็ร้อยปีแหละ ค่อยลดไป ๆ กิเลสเหยียบขึ้น ๆ กิเลสสูงขึ้น สูงยิ่งกว่าภูเขา กิเลสมันเหยียบหัวใจสัตว์โลกลงไป ที่นี้เอาธรรมเหยียบกิเลสให้มันแหลกไปดูซิ จะเห็นความเลิศเลอของธรรมนี้อย่างไรบ้าง ไม่ต้องถามหาพระพุทธเจ้า จะจำขึ้นที่จิตนี้เลย ถามหาพระพุทธเจ้าที่ไหน ธรรมอยู่ที่ไหนไม่ต้องถาม พระพุทธเจ้า พระสงฆ์ อยู่ที่ไหนไม่ต้องถาม จำขึ้นนี้สมบูรณ์แบบ รวมมาเป็นอันเดียวธรรมแห่งเดียวกันนี้หมด ด้วยจิตที่บริสุทธิ์เรียบร้อยแล้ว พากันจำเอา

ตอนค่ำถึงเวล่ำเวลาควรจะเลิกจะราจะกลับไปบ้าน มันเพ่นพ่าน ๆ อยู่นะ เราออกมานี้ได้ดูแทบทุกวัน คือเราจะออกมาตอนค่ำ ตอนอื่น ๆ ไม่ได้นะ ต้องออกมาตอนค่ำ ๆ ออกไปเที่ยวดูนั่นดูนี่แล้วเข้ามาสั่ง สั่งงานอะไรบกพร่องที่ตรงไหน ๆ ก็สั่ง พอออกมานี้ยั่วเยี้ย ๆ ไม่มีเวล่ำเวลานะเหมือนตลาด นี่พูดย่อ ๆ นะเหมือนตลาด หนักกว่านั้นยังไม่อยากพูด ยังไม่ถึงกาลพูด เพราะของดีต้องงัดออกเวลาจำเป็น เข้าใจไหม เพ่นพ่าน ๆ ให้จำเอานะ

วัดท่านมีขอบมีเขตมีข้อปฏิบัติ เราจุ่นจ้านมาแต่ไหนแต่ไร เข้ามาในวัดนี้จึงไม่รู้จักว่าวัดมีขอบเขตเหตุผลอย่างไรบ้าง เอาความเลอะเทอะของตัวเองเข้ามาจุ่นจ้าน ๆ คำมีดก็ยังมาอยู่ ได้ดู ถ้าวันไหนออกมามักจะได้ดูทุกวัน คือเข้ามาออกไปไม่มีเวล่ำเวลา ให้สงวนรักษาของดี ของดีต้องได้สงวนรักษาเอาไว้ ของชั่วมันเคลื่อนโลกแล้วแหละ เอาละให้พร

หลังจ้งหัน

เมื่อวานนี้ไปชัยภูมิ ฝนตกอยู่ทั่ว ๆ ไปแต่แบบฝอย ๆ ตกทั่วไปหมดทางชัยภูมิ แต่ไม่หนัก ตกแบบนี้ละแบบฝอย ๆ ตกทั่วไปหมด นำสงสารทางนุ่นท่านาล่า ๆ สาย ๆ แต่ถ้าฝนตกอยู่นี้ก็ทัน ข้าวทันกับน้ำนะ ถ้าฝนหยุดไปเสียนี้ข้าวก็ไม่ทัน ตายแห้งไปเลย

ถึงจะปักดำแล้วก็ไม่เกิดประโยชน์ เราไปตามทางเห็นฝนตกทั่วไปเลย คงจะพอลูกโตกันไปได้ละ เราเป็นห่วงชาวไร่ชาวนา ไปที่ไหนตาจะสอดสายดูไป เมื่อวานนี้ไปก็เอาของไปให้โรงพยาบาลเนินสง่า ไปดูสภาพทั่วไปหมด ไปที่ไหนดูจริงๆ ไม่ใช่ธรรมดา ไม่ลงรถแหละ พอไปเอาของลงๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วก็ เมื่อวานเขาขอเครื่องทำฟืนก็ให้ เมื่อวานนี้ให้เครื่องทำฟืนเครื่องหนึ่ง โรงพยาบาลนี้เคยช่วยหลายอย่างเหมือนกัน แล้วเงินให้สองหมื่นเมื่อวาน

เดี๋ยวนี้มักจะให้โรงพยาบาลทุกโรงๆ แต่ก่อนให้บ้างไม่ให้บ้าง ที่นี้มาดูความจำเป็นเลยต้องได้ให้ๆ โรงละหมื่นห้าบ้าง โรงละสองหมื่น แต่ยังไม่เคยถึงสามหมื่นนะ แค่มื่นหนึ่ง หมื่นห้า สองหมื่น โรงพยาบาลต่างๆ แต่ไม่ค่อยแน่นอนนัก ไปบางที่ก็ไม่ให้ แต่ระยะนี้รู้สึกจะแน่โดยลำดับ เพราะดูสภาพความจำเป็นต้องช่วยต้องหนุน เดี๋ยวนี้มักจะเป็นโรงละสองหมื่นๆ โห สงสารจะทำใจ ไปไม่ลงรถเลย ตั้งแต่นั้นนั่งรถจากวัดกลับมาถึงมาลงที่เดียวไม่ลงไหนเลย ไปโรงพยาบาลก็ให้เขาเอาของลง เรานั่งอยู่บนรถเขานิมนต์ลง ไม่ลงแหละ โรงพยาบาลสู้รถเราไม่ได้ เราวางั้น อยู่รถดีกว่า เขาขอเครื่องทำฟืนให้เลย

ภูหลวงขอรถพยาบาลอันนี้ก็ให้เลย เพราะเราดูอยู่นานแล้ว ขาดแคลนมากมานาน เพราะฉะนั้นการให้โรงพยาบาลนี้จึงให้ดูว่าไม่เคยขาดเดือนนะ ให้ทุกเดือนๆ เพราะอยู่ลึก ภูเรือ ภูหลวง อยู่ลึก แต่ภูหลวงมีโรมันบ้าง สำหรับภูเรือขึ้นเขาอยู่บนเขากลางเขาเลย สองโรงนี้เราจัดจ่อเป็นพิเศษให้ทุกเดือนๆ โรงพยาบาลภูหลวงพอเขาขอรถพยาบาลเราก็ให้เลย เพราะเราดูมานานแล้ว โรงนี้ที่แรกเราว่าจะให้ที่เขา เขาไม่ได้ขอแหละ เราถามแต่ว่าโรงพยาบาลนี้เนื้อที่เท่าไร เขาบอกเท่านั้น โห้ แคบไป แล้วที่ติดกันกับโรงพยาบาลนี้เขาจะขายไหม ให้ติดต่อเขาดู ถ้าเขาขายเราจะซื้อให้สืบทอดกันไปเลย เขาไม่ขาย มันก็สุดวิสัยถ้าเขาไม่ขาย ถ้าขายเราจะพยายามเอาจนได้นั้นแหละ

มากนะที่เราซื้อที่ขยายที่ให้โรงพยาบาล เห็นว่ามันแคบ ซื้อขยายให้ๆ ถ้าเขาขายก็พอพูดกันได้ ที่เขาไม่ขายก็จนปัญญา เขาไม่ขายเสียอย่างเดียวไม่มีเงื่อนต่อ ถ้าเขาจะขายก็มีเงื่อนต่อ ถูกแพงอะไรก็ว่ากันไปเรื่อย ๆ โห้ มากนะโรงพยาบาลที่เราซื้อขยายที่ๆ บางแห่งยกใหม่ให้เลย ซื้อที่ให้ทั้งหมดเลย เป็นแต่เพียงว่าเราไม่มีเงินค่าก่อสร้างให้ขอทางรัฐบาลเอา ของงบประมาณมาเอง ถ้าเขารับรองเราให้ เขาบอกว่าจะได้ เราก็ซื้อให้เลย แต่เราก็ไม่ได้ช่วยค่าก่อสร้างจริงๆ นะ คือว่าอะไรเป็นนั่นจริง ๆ ไม่เหมือนใครซื้อให้ทั้งหมดก็มี คือมันเหมือนไปอยู่ในครัวเรือน โรงพยาบาลไปอยู่ในครัวเรือน แคบนิดเดียว แปดเก้าไร่ฟิงซิ อยู่ท่ามกลางตลาด ดูไม่ได้นะ อย่างนี้ซื้อให้หมดเลย ยกให้ใหม่เลย ไปซื้อที่ให้ใหม่ เขารับรองเรื่องเครื่องก่อสร้างอะไรเขาจะขอรัฐบาล เอา ถ้า

รับรองเราจะซื้อให้ สำหรับเงินที่จะก่อสร้างเราไม่มี เขารับรองเราก็ซื้อให้เลย ซื้อที่ให้โรงพยาบาลมากต่อมากนะ ขยายที่ ๆ มาก

พูดถึงเรื่องการช่วยโลกนี้ เรียกว่าโรงพยาบาลเป็นอันดับหนึ่งที่อยู่เวลานี้ นะ จากนั้นก็โรงร่ำโรงเรียน เป็นสองเป็นสามไปละ แต่โรงพยาบาลเป็นอันดับหนึ่งตลอดมา เลย ช่วยมาตลอดๆ เงินนี้ถ้าหากว่าเราได้เก็บน้ำมันจะไม่ต่ำกว่าหมื่นล้านนะ หรือจะมากกว่านั้นอีกก็ไม่ทราบ เงินที่เขาถวายเรา ถวายส่วนตัวๆ นี้ก็มากต่อมาก ที่นี้ทั้ง ส่วนตัวทั้งส่วนรวมมันเป็นอันเดียวกันเลย เป็นส่วนรวมไปเลย เราไม่เคยสั่งสมไม่เคย เก็บแต่ไหนแต่ไรมา ตั้งแต่เริ่มสร้างวัดป่าบ้านตาดก็เริ่มช่วยตลอด

เบื้องต้นก็สร้างโรงเรียนก่อน โรงเรียนทางนั้นทางนี้เรื่อย ๆ จากนั้นก็ก้าวเข้าสู่ โรงพยาบาล ที่มาช่วยชาตินี้ โอ้ย มันหลังๆ เราช่วยมาตลอดแล้ว เงินช่วยชาติมีเท่าไร ออกหมดๆ เลย เราพยายามทุกวิถีทางที่จะบรรเทาทุกข์ผู้ยากจน วันนั้นไปนั้นๆ คือเรา ไปโรงโหนดเรามีแคตตาล็อก โรงโหนดไปวันที่เท่าไรๆ กะว่าเดือนหนึ่งไปให้เสียที่หนึ่ง ย่น กว่านั้นไม่ให้ เพราะเราไม่มีเงินจะให้ นี่หมายถึงโรงที่จนตรอกจนมุมนะ ที่ทั่วๆ ไปเรา ไม่กำหนด เราไปให้อย่างนี้เรื่อย ๆ โรงนั้นไปวันที่เท่าไรๆ คือที่จนตรอกจนมุม ไปให้ๆ เรียกว่าโรงพยาบาลเป็นอันดับหนึ่งที่อยู่โลกนี้เรื่อยมา และทุกวันนี้ยิ่งหนักนะ โรงพยาบาลยิ่งหนักขึ้น แทนที่จะเบาลงไม่เบาเนะ ยิ่งหนาแน่นขึ้น มาขอๆ เราก็ไม่ทราบ จะหาเงินที่ไหนมาให้ เราก็ไม่หาเนะ หาอะไรหาธรรมถึงถูก

ถ้าว่าหาธรรม เอาอีกละนะ เราพูดตรงๆ ธรรมเราก็ไม่หาอีกแหละ โลกก็ไม่หา ธรรมก็ไม่หา อยู่แบบเซ่อๆ อย่างนี้ละ เรื่องหากี่หา หาธรรม เอาจนถึงขั้นจะสลบไสลก็ มีนี่ ฉะเด็ดๆ สลบ โหย ติดๆ กันไปเลย นี่หาธรรม จากนั้นมาแล้วก็เหมือนเรา รับประทาน รับประทานวันยังค่ำเมื่อไร รับประทานอ่อมแล้วก็หยุดเท่านั้น อันนี้เมื่อ ธรรมอ่อมแล้วหยุด โลกไม่มีหยุด กิเลสไม่พอ เรื่องกิเลสแล้วจะไม่มีพอ ได้เท่าไรเอามา เถอะ ถ้าเป็นกิเลสมันจะบอกว่า เอามาอีกๆ รอบด้าน ถ้าธรรมแล้วพอเป็นพักๆ

เช่นอย่างสมาธิคือความแน่นหนามั่นคงของใจ แน่นปึ้งเหมือนภูเขาน้ำแข็ง ไม่ใช่เล่น นะสมาธิ แต่กิเลสยังมีอยู่ เป็นแต่เพียงว่าสติกิเลสให้สงบตัวเข้ามาแล้วจิตก็สงบแนวได้ แต่ก่อนที่จิตไม่สงบมันอยากคิดอยากปรุง อยากทดลองคือสังขารความคิดความปรุง ออกจากอวิชชา อยากทดลองนะความคิด ไม่ได้คิดอยู่ไม่ได้เนะ มันดิ้นรนกระวนกระวาย มันจะตาย ไม่ได้คิดอยู่ไม่ได้ เพราะฉะนั้นกิเลสมันจึงเปิดทางตลอด คิดตั้งแต่ตื่นนอน จนกระทั่งหลับ ระวังความคิดนี้ด้วยการหลับเท่านั้น ถ้าไม่หลับแล้วตายมนุษย์เรานะ นี่ หมายถึงความกระวนกระวายของกิเลสมันดิ้นออกๆ อยากคิดอยากปรุงอยากรู้ อยาก เห็น อยากๆ อยากรอบตัวตลอด ได้มาเท่าไรว่าจะพอไม่มี เหมือนกับไฟเชื้อไฟเข้าหา

ไฟ ไส้เข้าไปเท่าไรส่งเปลวจรดเมฆ จะให้ไฟดับด้วยไส้เชื้อเข้าไปไม่มีทาง เราจะเอาอะไรๆ มาให้กิเลสให้มันพอไม่มีทาง เอาให้เท่าไรก็เหมือนกับไส้เชื้อไฟเข้าสู่ไฟ มันจะยิ่งลุกลามมาก ได้เท่าไรยิ่งลุกลาม คนจะพอด้วยอำนาจของกิเลสไม่เคยมี พระพุทธเจ้าก็บอกแล้วว่าไม่มี

คิดดูซิ นตฺถิ ตณฺหาสมา นที แม่น้ำจะกว้างแคบขนาดไหน จะเสมอด้วยต้นหาไม่มี ท่านก็บอกแล้ว ต้นหาคือความอยากความทะเยอทะยาน ความดีความดี้น ดี้นตลอด ได้มาเท่าไรยิ่งดี้น นี่พูดถึงเรื่องกิเลสไม่มีคำว่าพอ แต่เรื่องธรรมพอเป็นระยะ ที่จิตยังไม่ได้หลักได้เกณฑ์ อยากคิดอยากปรุงอยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง เปิดทาง ไปปิดมันไม่ได้นะ ต้องเปิดตลอด คิดตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับ ระวังกันเวลานอนหลับ ตื่นขึ้นมาไม่ต้องติดเครื่อง มันติดของมันเองกิเลส เวลาดับเครื่องก็เอาเวลาหลับดับ

เวลามันอยากคิดอยากปรุงใครก็ตามไม่คิดไม่ได้นะ มันติดมันดี้นมันจะเป็นจะตาย นี่เทียบทางด้านปฏิบัติ ที่นี้เวลามันอยากคิดมาก ๆ เราเอาธรรมเข้าระงับ คิดมาก ๆ ไม่ให้คิด คิดด้วยธรรม เอาธรรมแทน มันคิดด้วยกิเลส บัดนี้มาคิดด้วยธรรม เช่นเราภาวนาพุทโธ หรือธัมโม หรือสังโฆก็ตาม เป็นคำบริกรรม นี่เป็นความคิดทางด้านธรรมะ จะทำให้ใจสงบได้ ถ้าความคิดของกิเลสไม่มีทางสงบเลย เหมือนไฟได้เชื้อ ถ้าคิดทางธรรมเหมือนไส้เชื้อออกจากไฟ จะระงับ ๆ

ที่นี้พอเราภาวนาบริกรรมสติติดแน่น ๆ สติเป็นสำคัญมากที่สุดทีเดียว กิเลสตัวไหนก็เออะไม่เห็นอำนาจของสติไปได้เลย นี่ได้ทำมาทุกอย่างที่มาพูดนี่นะ ไม่ใช่ไม่ได้ทำ มาพูดปาว ๆ ดันเดาเราไม่มี เราบอกจริง ๆ เราทำทุกสิ่งทุกอย่าง ผิดถูกเป็นอาจารย์ของเรา เป็นครูของเราทั้งนั้น เรามาสอนโลกก็สอนตามหลักความจริงไม่ผิดพลาด เพราะเราผ่านมาแล้วทั้งนั้น เวลามันอยากคิดนี้ โห มันจะตาย ที่นี้เอาคำบริกรรมติดบังคับด้วยสติไม่ให้มันคิด ที่นี้กิเลสมันอยากจะทำนอกหนาแน่นจนอกจะแตกนะ มันดันออกมา

คำบริกรรมสำหรับเรานี้ชอบพุทโธเป็นนิสัยสันดาน เอาพุทโธติด สติติดไว้ไม่ให้มันคิด ให้คิดคำว่าพุทโธแทน สติบีบไว้ มันดี้นมันดีดอยากออกมา ทางนี้บังคับไว้ เอาพุทโธบังคับไว้ ครั้นต่อมาความดันออกมาของกิเลสของความคิดความปรุงค่อยเบาลง ๆ พุทโธเราคิดมากเท่าไรยิ่งทำความสงบใจมากนะ กิเลสคิดไปมากเท่าไรยิ่งฟุ้งซ่านต่างกันนะ นั่นละความคิดของกิเลสกับความคิดของทางธรรมต่างกัน พอความคิดของทางธรรมหนักเข้า ๆ จิตสงบได้ละที่นี้ พุทโธ ๆ ถึยบเข้าไป ด้วยสติติดแน่น ๆ แล้วจิตก็สงบได้ ไม่มีสิ่งรบกวนจิตก็สงบได้

พอสงบก็หนักแน่นเข้าไปด้วยการภาวนาบริกรรมหนักเข้าไป ๆ จิตก็ค่อยสง่างามขึ้นมา ทีนี้เวลามันเข้าถึงขั้นที่สงบจริงๆ แล้ว เข้าถึงขั้นสมาธิเต็มภูมิแล้ว คิดปรุงนี้ไม่อยากคิด นั่นต่างกันนะทีนี้ คิดปรุงอะไรขึ้นมาเป็นการรบกวนตัวเอง รบกวนความสงบ คือความสงบอยู่สบายมากที่สุด แต่ว่าความคิดปรุงมันกวน เพราะฉะนั้นจิตที่เข้าสู่ความสงบแล้วจึงไม่อยากคิดอยากปรุง คิดเป็นการรบกวนตัวเอง อยู่อย่างนั้นทั้งวันได้ แน่วเป็นอันเดียวเลย ความรู้เป็นอันเดียวแน่ว ไม่มีอะไรกวนเลย เป็น เอกัคคตาจิต เอกัคคตารมณ์ มีจิตรู้อยู่อันเดียว ๆ

อยู่ที่ไหนอยู่ได้หมด ผู้ที่มีสมาธินี้อยู่ที่ไหนอยู่ได้หมด แต่ได้แค่นั้นนะ คือความสงบมันตีกิเลสเข้ามาให้สู่ความสงบ เช่นคำบริกรรมตีกิเลสความฟุ้งซ่านเข้ามา ๆ ให้อยู่กับคำบริกรรม คำบริกรรมนี้ทำให้ใจสงบ ๆ บริกรรมมากเท่าไรใจยิ่งสงบเข้า ๆ ทีนี้พอถึงขั้นสงบเต็มที่แล้วมันไม่อยากคิดอยากปรุงนะ ไร้คาญ แต่ก่อนมันอยากคิดจะเป็นจะตาย ทีนี้พอธรรมความสงบเข้าสู่ใจแล้ว ความสงบนี้มีกำลังมีผลมากกว่า ไม่อยากคิดอยากปรุง ความอยากคิดอยากปรุงอย่างแต่ก่อนนั้นเลยเป็นการรบกวน ไม่อยากคิด นั่นที่นี้ติด

อยู่ที่ไหนก็อยู่สบาย ๆ แต่มันไม่ออกทางด้านปัญญา กิเลสมันก็ไม่ขาด กิเลสไม่ได้ถูกถอดถอนด้วยสมาธินะ สมาธินี้ตีกิเลสตะล่อมเข้ามาต่างหาก การถอดถอนกิเลสไม่ได้ถอดถอนด้วยสมาธินะ ให้มันเห็นชัด ๆ ในเจ้าของซี สงบเท่าไรก็ยิ่งจมิ่งอยู่นั่นเลยนะ ไม่อยากไปไหน อยู่ไหนสบายหมดเลย อยู่ที่ไหนสบายหมด ๆ เวลามันสงบเต็มที่ของมัน มันเหมือนหินหรือเหมือนภูเขา จิตเวลาสงบเต็มที่แล้วเหมือนภูเขาทั้งลูกแน่นปึ๋งเลย ความคิดความปรุงเหมือนมีอะไรมารบกวน ไม่อยากคิดอยากปรุง ติด ผู้ที่ไม่ได้ใช้ปัญญา ไม่มีผู้แนะนำสั่งสอนจะติดสมาธิจนกระทั่งวันตาย ถอนกิเลสไม่ได้นะ

ทีนี้เอาปัญญา ออกทางด้านปัญญา พอมีความสงบแล้วออกทางด้านปัญญา พิจารณาเรื่องธาตุเรื่องขันธ เรื่องสกลกาย อสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนัตตา ทั้งภายนอกภายในนี้เรียกว่าปัญญา พิจารณาคลี่คลายลงไป ทีนี้ทางออกเริ่มละทีนี้ สงบแล้วทีนี้เริ่มออกหารายได้ พิจารณาไปตรงไหนมันค่อยรู้ค่อยเห็น ค่อยปล่อยค่อยวางไปด้วยปัญญา เป็นอย่างนั้น ทีนี้ก็ย้อนเข้ามาเห็นโทษของสมาธิ โอ้ย อยู่ในสมาธินี้มันนอนตายอยู่เฉย ๆ นั่นเห็นไหมละ ไม่เห็นแก็กิเลสได้สักตัวเดียว ปัญญาต่างหากแก็กิเลส ทีนี้มันก็ไปทางด้านปัญญา เลยเถิดเหมือนกันนะ ถ้าไม่มีผู้เตือนเลยเถิดได้ ไม่ได้

พอถึงขั้นปัญญามันจะเพลินในการถอดถอนกิเลสเป็นลำดับลำดับ พิจารณาเท่าไรยิ่งแจ่มแจ้ง ๆ ยิ่งถอดยิ่งถอนกิเลส ยิ่งเบาเข้าไปโดยลำดับ ใจยิ่งเบาหวิว ผิดกับสมาธิเป็นไหน ๆ เบาด้วยปัญญา เพราะฉะนั้นเพื่อความถูกต้องตั้งงามสม่ำเสมอ เวลามัน

ออกทางด้านปัญญามันเพลินนะ เพลินจนไม่หลับไม่นอนกลางคืนกลางวัน บางคืนตลอดรุ่ง ไม่ได้หลับเลย เพราะเพลินด้วยปัญญาฆ่ากิเลส ที่นี้เอาละนะ กลางวันก็ไม่พักกลางคืนก็ไม่ยอมพัก มันเพลินของมันอยู่นั้นด้วยการฆ่ากิเลส เพลิน ๆ

ที่นี้เวลาพิจารณาทางด้านปัญญาก็เรียกว่าทำงาน การทำงานปัญญาก็เอาสังขารออกใช้ แต่สังขารทางด้านปัญญา สังขารของกิเลสมี สังขารของธรรมมี มันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า มันจะเหน็ดเหนื่อยที่หัวอกนี่นะ พอมันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าแล้วพักมันไม่ยอมพักนะ มันปั่นเลยจะออกพิจารณาเรื่อย ๆ ต้องพัก พักยังงี้ไม่ได้ เอาพุทโธนี่เราทำแล้วนะ มันเพลิน มันไม่ยอมหยุด มีแต่จะฆ่ากิเลสตลอด เพลินด้วยการฆ่ากิเลส พัก งานการจะได้ผลมากน้อยเพียงไรถ้าไม่หยุดไม่พักตายได้ ต้องพัก เอา เสียเวลาเวลาด้วยการพัก เช่นพักผ่อนนอนหลับ หรือรับประทานอาหาร เอาพักบ้างไม่เป็นอะไร เพราะนี่เพื่อเอาผลจากกำลังของเราที่พักแล้วไปทำงาน

ที่นี้เข้ามาสมาธิ บังคับนะ คือมันเพลิน เอาพุทโธ นั้นเห็นไหมละ พุทโธ เบื้องต้น ที่นี้กลับมาพุทโธเบื่องปลายนะ เวลาจะสงบใจต้องเอาพุทโธบังคับ พุทโธ ๆ ถึยิบเลย ถ้าว่าผลของเราที่ไม่อยากพูดนะจิตขั้นนี้แล้ว พอจิตรา ๆ มือบ้างนี้ปัญญาจะออกแล้ว พออ่อนมือนิดหนึ่งปัญญาจะออก มันจะไม่อยู่ในสมาธิ ต้องบังคับให้อยู่สมาธิเมื่อถูกบังคับแล้วจิตมันก็ลงแนวเลย เข้าสู่สมาธิ ที่นี้พอจิตเข้าสู่สมาธิเหมือนถอดเสื้อย่นถอนหนาม กายเบาใจเบา สบาย เบา นั้นพักแล้วนะนั่น แต่บังคับไว้นะ ถ้าปล่อยเมื่อไรมันจะออกทางด้านปัญญา เพราะทางด้านปัญญามีกำลังมากกว่าทางสมาธิ

บังคับจนกระทั่งจิตมีกำลังเต็มที่แล้วรู้แน่ จิตมีกำลังพักจากการพักในสมาธิเต็มที่แล้ว มันมีกำลัง พอถอยออกมานี้ฝั่งเลยที่นี้นะ นั้นละกำลังต่างกัน มีดเล่มนั้นแหละ คน ๆ นั้นแหละ ไม้ท่อนนั้นแหละ แต่มีดได้ลับหินแล้ว คมกล้า เจ้าของก็มีกำลังแล้ว ฟันไม้ท่อนนั้นขาดสะบั้นไปเลย นั้นมันต่างกันนะ สติปัญญาได้รับการอบรมมาแล้วเป็นอย่างนั้น นี่ต้องพัก ถึงเวลาพักต้องพัก ไม่พักไม่ได้ ถึงมันจะเพลินในการพิจารณาทางด้านปัญญาขนาดไหนต้องพัก ถ้ารู้ว่าเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทางด้านจิตใจให้พักเข้าสู่สมาธิ

จากนั้นก็ออกก้าวเดินปัญญานี้คล่องตัวไปเลย พอออกจากสมาธิแล้วมีกำลังเฉียบแหลมก็เฉียบแหลม อย่างนั้นนะ เอาจนกระทั่งทะลุ ต้องเดินแบบนี้ เวลาเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าพัก เวลาพักแล้วได้กำลังแล้วออก ออกทางด้านปัญญา อย่างนั้นตลอดไป จนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นไปหมด ไม่ต้องมีใครบอกมันก็รู้เอง ไม่มีใครบังคับ สติปัญญาเป็นขั้นนั้นแล้ว เป็นขั้นมหาสติ-มหาปัญญา ขึ้นผาดโผนโจนทะยาน ฟุ้ง ๆ เลย

พอกิเลสขาดสะบั้นลงไปแล้ว มหาสติ-มหาปัญญาที่ฟุ้งๆ หยุดเอง สติปัญญานี้เป็นเครื่องมือทำงานฆ่ากิเลส พอกิเลสขาดไปแล้วสติปัญญาเป็นเครื่องมือมันก็ปล่อยของมันเองโดยหลักธรรมชาติ นี่ละการฝึกฝนอบรมจิตใจเป็นอย่างนั้น เราพูดให้ฝึกหัดสมาธิ ถ้าจิตมันวุ่นวายมากให้ภาวนาคำบริกรรมพุทโธ ถ้ามันอยากคิดมากๆ เอาพุทโธแน่นถี่ยับ แล้วสติติดแนบไม่ให้มันคิด คิดทางกิเลสไม่ให้คิด ให้คิดทางธรรม เช่น พุทโธๆ เป็นต้น แล้วจิตจะค่อยสงบเข้าไป ก้าวเดินๆ จนกระทั่งจิตเป็นสมาธิแน่นปึ๊งเอาละ จากนั้นแล้วออกทางด้านปัญญา

ปัญญานี้จะใช้อยู่ตั้งแต่เริ่มเป็นสมาธินะ ไม่ใช่สมาธิเต็มที่แล้วถึงจะใช้ปัญญา ใช้ตามภูมิของสมาธิ สมาธิได้ขั้นใดพอจิตสงบ คำว่าจิตสงบคือจิตอิมมรณมณฺเฑ มันไม่ยอกคิดอยากปรุงอะไรๆ ให้พาคิดทางด้านปัญญา มันก็ทำงานตาม ถ้ามันอยากคิดอยากปรุงเราไปใช้ปัญญาเป็นสัญญาอารมณ์หายเงียบเลย ท่านจึงต้องสอนว่า สีลปริภาวิตตสมาธิ มหบุผลโล โหติ มหานิสฺสโร คือเป็นเครื่องอบรมสมาธิให้มีความแน่นหนามั่นคงได้ดี สมาธิปริภาวิตตา ปญญา มหบุผลลา โหติ มหานิสฺสา ปัญญาที่สมาธิอบรมแล้วย่อมมีผลมากอันสงส์มาก คล่องตัว พุดง่าย ๆ ปญญาปริภาวิต จิตตํ สมุมเทว อาสเวหิ วิมูจติ จิตที่ปัญญาชักฟอกเรียบร้อยแล้วย่อมหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงโดยชอบ ไม่ผิด นั้น

นี่ท่านแสดงไว้ พระพุทธเจ้าแสดงไว้เอง ดำเนินมันก็เป็นไปตามนั้น ๆ เมื่อกิเลสพังหมดแล้ว มหาสติมหาปัญญาซึ่งเป็นเครื่องมือ มันก็ยุติเอง เหมือนเราวางเครื่องมือที่เราจับพื้นอะไรอยู่นี่ วาง งานเสร็จแล้วปล่อยอย่างนั้นแหละ พุดไปๆ มันก็เหนื่อยเหมือนกันนะ วันนี้พุดธรรมล้วนๆ ไม่อยากให้มีอะไรเข้ามายุ่ง แหม วันไหนเกี่ยวกับเรื่องสกปรกโสภณ การบ้านการเมืองคือการสัวมการถานนั้นแหละ เวลาเราไปชำระสัวมถานด้วยอรรถด้วยธรรมแนะนำสั่งสอน พวกกิเลสมันก็เห่าว้อๆ ขึ้นมา หาวว่าหลงตาไปเล่นการบ้านการเมือง ดูซิ เราอยากพุดให้มันเต็มยศว่าการบ้านการเมืองที่พ่อที่แม่สูยังงัย เราอยากว่างั้นนะ สูไม่รู้หรือกูเอาน้ำมาดับไฟเผาหัวสูนั้นนะ เข้าใจไหม

นี่พุดเต็มยศของธรรม ไม่ได้ใส่ร้ายผู้ใด ไม่เป็นคำหยาบนะนี่ เอาน้ำหนักให้มันถึงกันเข้าใจไหม เขาหาวว่าเล่นการบ้านการเมือง ธรรมะชำระสิ่งที่สกปรก สิ่งสกปรกที่ว่าการบ้านการเมืองสกปรกนั้น มันสกปรกเอาธรรมะชะล้าง เรียกว่าการแนะนำสั่งสอน ก็หาวว่าไปเล่นการบ้านการเมือง อะไรมันก็ไม่ถึงใจๆ ต้องว่าการบ้านการเมืองที่พ่อที่แม่มึงยังงัย กูสอนมึงให้ขึ้นจากหล่มลึกมึงยังไม่รู้ยังงัยหรืออยากเข้าใจไหมละ มันไม่หยาบเข้าใจไหมละ กิเลสมันหยาบมาแต่ไหนแต่ไร ธรรมะไม่เคยหยาบ สอนโลกให้แก่กิเลส

จะหยาบไปที่ไหนวะ พวกกันเข้าใจเอานะ มันหยาบขนาดไหนสกปรกขนาดไหนมันอยาก
ให้ว่าสะอาดทั้งนั้น แต่ธรรมนี่ตรงไปตรงมา เอาละวันนี้พูดเท่านั้นละ

มาเมื่อวานนี้เทรอ (จะมาลาหลวงตาไปอินเดีย) อินเดีย ไปก็คนกับใครต่อใคร
บ้าง (เป็นของคณะ) จะไปปลงธรรมสังเวชเทรอ ในเราไม่มีหรือที่จะปลงธรรมสังเวช
มันอดอยากนักหนาหรือถึงได้โดดไปอินเดีย นำโมโหพูดนี้กวนโมโหนะ คำว่าสลด
สังเวช ซาติปี ทุกขา ชราปี ทุกขา มรณมูปี ทุกข์ ล้วนแล้วเป็นธรรมสังเวชในตัวของ
เราเอง นั่นก็เป็นสถานที่ปลูกศรัทธาของผู้ตั้งใจปฏิบัติธรรมเบื้องต้น ให้เกิดความเชื่อ
ความเลื่อมใสในขั้นนั้น พอขั้นนั้นแล้วก็หมุ่นเข้ามาหาใจแล้วที่นี้อยู่กับใจหมด

อย่างที่ว่าสอนให้ไปเยี่ยมป่าช้า ให้ไปเยี่ยมป่าช้าอยู่ป่าช้า คือยังไม่เห็นป่าช้า
ภายใน ให้ไปดูป่าช้าภายนอกก่อน พระพุทธเจ้าสอนละเอียดลออมากนะ ให้ไปเยี่ยมป่า
ช้าภายนอกก่อน วิธีเยี่ยมป่าช้าแต่ก่อนเขาไม่มีเผากันนะ ในครั้งพุทธกาลไม่มีเผา ตาย
แล้วไปทิ้งเกลื่อนไว้เลย แล้วให้พระไปเยี่ยมป่าช้า ท่านสอนวิธีเข้าไปเยี่ยมป่าช้า นั้น
เป็นยังไงพระพุทธเจ้า ไม่ได้บอกให้ไปเยี่ยมป่าช้าเฉยๆ นะ เวลาเข้าไปเยี่ยมป่าช้า ถ้า
เพิ่งเริ่มฝึกหัดให้ไปเยี่ยมป่าช้าที่ตายเก่าๆ เสียก่อน ยังเหลือแต่กระดูกกระเดี้ยอะไรๆ
ไปเยี่ยมพิจารณาอันนั้นก่อน แล้วขยับเข้ามาจนกระทั่งถึงป่าช้าผีสดๆ ตายสดๆ ร้อนๆ
ให้ก้าวเข้ามานี้ นี่พระพุทธเจ้าให้เยี่ยม พอไปพิจารณาเหล่านั้นเข้าอกเข้าใจแล้ว มันวิ่ง
เข้ามาป่าช้าภายในนี้หมด ที่นี้หยุดป่าช้าภายนอกได้แล้วเอาป่าช้าภายในเข้าใจเทรอ นี้
ได้ธรรมสังเวชทางนั้นแล้วให้เอาเข้ามานี้ได้ธรรมสังเวช อย่าโดดออกไปอีกนะเข้าใจ
ใหม่ ธรรมสังเวช เอาละที่นี้ให้พร

เทศน์ทุกวันนี้เราจะเทศน์ด้วยความจำไม่ได้นะ ไม่มีความจำ หมด ต้องเทศน์
ด้วยความจริงออกนี้ๆ ก็พุ่งไปเลย อย่างที่เราเรียนมามากน้อยนี้หมดไปเลยๆ แต่เวลา
มันสัมผัสสัมผัสเพียงเล็กน้อยบ๊อบเอามาพูดเล็กน้อยๆ เท่านั้น ไม่เหมือนความจริง
ความจำนั้นเรียนแล้วหลงลืมได้ ความจริงไม่มีหลงลืม เอออันนี้ละออกเทศน์ทุกวันนี้ ว่า
อะไรขึ้นนี้เลย พอเทศน์จบแล้วหายเจียบเลย ไม่สนใจว่าเทศน์ของเก่าของใหม่นะ ผู้ที่
ฟังจะทราบของเก่าของใหม่เอง ไอ้เราไม่ทราบเทศน์แล้วหาย หายไปเลยๆ นี่เทศน์จาก
หัวใจล้วนๆ เข้าใจไหมละ เรียนมาดอกเตอร์เอามาแข่งดูซินะ นี่ดอกเตอร์ ป.๓ เข้าใจ
หรือเปล่า ดอกเตอร์ ป.๓ เราเรียนเราเรียนโดยหลักธรรมชาติ ที่นี้ถ้าว่าดอกเตอร์เรา
มันเต็มอยู่ในหัวใจแล้วไม่สงสัย เราจบถ้าพูดเป็นขั้นนะ เราจบดอกเตอร์ทั้งสอง
ดอกเตอร์เลย ดอกเตอร์ทางโลกก็จบ ดอกเตอร์ทางธรรมก็จบ ปล่อยหมดโดยสิ้นเชิง
เรียกว่าจบ ดอกเตอร์มันได้ทั้งสองดอกเตอร์ ถ้าดอกเตอร์ทางธรรมปล่อยทั้งโลกทั้ง
ธรรม ปล่อยโดยสิ้นเชิงไม่เหลือเลย

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่
www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th
และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร
FM 103.25 MHz